

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobců: **a) N. D., b) nezl. D. D.**, zastoupen D. D., jako zákonným zástupcem, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 6. 2018, č. j. OAM-1066/ZA-ZA11-VL16-2017, o návrhu na přikázání věci jinému než místně příslušnému soudu,

t a k t o :

- I. Věc vedená u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 30 Az 24/2018 **se**, pokud jde o žalobce b), **p ř i k a z u j e** Krajskému soudu v Praze.
- II. Návrh na přikázání věci Krajskému soudu v Praze **se** v části týkající se žalobkyně a) **o d m í t á**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou podanou u Krajského soudu v Hradci Králové se žalobci domáhají zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného.

[2] Dne 29. 7. 2019 podala žalobkyně a) v té době rovněž jakožto zákonná zástupkyně žalobce b) ke Krajskému soudu v Hradci Králové žádost o přikázání jejich právní věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 30 Az 24/2018 Krajskému soudu v Praze (dále jen „návrh“) s odůvodněním, že bydlí ve Z., okres Kladno, a nemohou se dostavit k jednání Krajského soudu v Hradci Králové z důvodů zdravotních obtíží a finanční tísně. Návrh byl dne 31. 7. 2019 postoupen Nejvyššímu správnímu soudu.

[3] Výzvou ze dne 26. 8. 2019, č. j. Nad 146/2019 – 65, vyzval Nejvyšší správní soud oba žalobce, aby ve lhůtě 14 dnů od jejího doručení doložili své majetkové poměry a zdravotní stav jako okolnosti podstatné pro úvahu o důvodnosti jejich návrhu. Tato výzva byla žalobcům doručena dne 29. 8. 2019 vložení do domovní schránky v místě jejich pobytu.

[4] Dne 18. 9. 2019 obdržel Nejvyšší správní soud sdělení otce žalobce b), který je manželem žalobkyně a), že žalobkyně a) dne X zemřela a že nadále zastupuje žalobce b), svého nezletilého syna, jako jeho zákonný zástupce. Ohledně finanční situace uvedl, že se synem bydlí u své matky, kde neplatí nájem. Běžné výdaje hradí z úspor a přivydělává si na brigádách.

[5] Úmrtí žalobkyně a) ověřil Nejvyšší správní soud v příslušné evidenci vedené odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky.

[6] Podle § 9 odst. 2 s. ř. s. může Nejvyšší správní soud věc přikázat jinému než místně příslušnému krajskému soudu, je-li to pro rychlost nebo hospodárnost řízení nebo z jiného důležitého důvodu vhodné.

[7] Delegace vhodná tak, jak ji definuje § 9 odst. 2 s. ř. s., představuje průlom do zásady zákonného soudce, vyjádřené v článku 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, přičemž příslušnost soudu a soudce stanoví zákon. Místní příslušnost soudu určená procesními předpisy je tedy základní pravidlo, které je promítnutím dělby činnosti uvnitř soudní soustavy mezi jednotlivými články tak, aby věci byly projednávány tam, kde jsou nejlepší předpoklady pro jejich náležité projednání a rozhodnutí.

[8] V otázce tzv. delegace vhodné již existuje ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu. Rozšířený senát se k tomuto institutu vyjádřil v usnesení ze dne 22. 4. 2004, č. j. Nad 138/2003 - 26, publ. pod č. 305/2004 Sb. NSS (všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), takto: „*Delegace vhodná je výjimkou ze zásady trvání místní příslušnosti a z ústavní zásady zákonného soudu a soudce, a proto k ní lze přistoupit pouze v těch ojedinělých případech, v nichž by projednání věci jiným než místně příslušným krajským soudem znamenalo z komplexního pohledu hospodárnější, rychlejší či po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější posouzení věci.*“

[9] Z výše uvedeného plyne, že delegace vhodná je pouhou výjimkou ze zásady trvání místní příslušnosti a z ústavní zásady zákonného soudu a soudce, a proto k ní lze přistoupit jen v ojedinělých a odůvodněných případech. Podmínky pro delegaci vhodnou je tedy nutno interpretovat restriktivně a výjimku z pravidla lze připustit pouze tehdy, je-li to z komplexního pohledu hospodárnější, rychlejší či spolehlivější pro náležité posouzení věci. Jinými slovy, k základnímu důvodu musí přistoupit další důvody a naléhavé zájmy, které výjimečně a zcela ojediněle převáží ústavní zásadu zákonného soudce a soudu.

[10] Nejvyšší správní soud dospěl v nyní posuzované věci k závěru, že podmínky pro uplatnění institutu delegace vhodné splněny byly. Žalobkyně a) společně se žalobcem b) odůvodnili svůj návrh na delegaci vhodnou tím, že bydlí v obci vzdálené od sídla příslušného soudu a nemohou se dostavit k nařízenému jednání z důvodu zdravotních obtíží a finanční tísně. Konkrétní okolnosti své finanční tísně pak doložil nezletilý žalobce b) nově zastoupený svým otcem jako zákonným zástupcem v reakci na výzvu Nejvyššího správního soudu. Ze zasláního přípisu vyplývá, že žalobce b) před pár týdny přišel o matku a jeho otec má zjevně pouze příjmy na úhradu běžných denních nákladů pro sebe i syna, ale nemá dostatek finančních prostředků pro dojíždění na jednání před Krajským soudem v Hradci Králové, což by žalobce b) mohlo omezit v plném uplatnění procesních práv, a tím i v přístupu k právu na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

[11] Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že podmínky ustanovení § 9 odst. 2 s. ř. s. byly ve vztahu k žalobci b) v projednávané věci naplněny, a věc přikázal k projednání a rozhodnutí Krajskému soudu v Praze, jak bylo navrhováno.

[12] Podle § 64 s. ř. s. nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení prvé a třetí části občanského soudního řádu.

pokračování

[13] Podle § 19 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, (dále jen „o. s. ř.“), má způsobilost být účastníkem řízení ten, kdo má právní osobnost; jinak jen ten, komu ji zákon přiznává.

[14] Podle § 23 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, právní osobnost člověka zaniká smrtí.

[15] Podle § 107 odst. 1 o. s. ř., jestliže účastník ztratí po zahájení řízení způsobilost být účastníkem řízení dříve, než řízení bylo pravomocně skončeno, posoudí soud podle povahy věci, zda v řízení může pokračovat.

[16] Podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže o téže věci již rozhodl nebo o téže věci již řízení u soudu probíhá nebo nejsou-li splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn, a nelze proto v řízení pokračovat.

[17] Jelikož žalobkyně a) zemřela, a tudíž ztratila způsobilost být nadále účastníkem tohoto řízení o návrhu na přikázání věci Krajskému soudu v Praze, musel Nejvyšší správní soud posoudit, zda lze podle povahy věci v řízení pokračovat. Pokračování v řízení není možné mimo jiné v situaci, kdy předmětem řízení jsou práva a povinnosti, jež jsou podle hmotného práva vázány na konkrétní osobu a jejichž povaha vylučuje přechod na právní nástupce. Předmětem řízení v případě žalobkyně a) je její žádost o mezinárodní ochranu, jež se vztahuje k její osobě, a má ryze osobní charakter. Právní nástupnictví v případě žádosti žalobkyně a) není možné, neboť dle hmotného práva je mezinárodní ochrana poskytována cizinci, který hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo před hrozcí vážnou újmu. Povaha věci tedy vylučuje, aby v řízení o jejím návrhu bylo pokračováno s jejím právním nástupcem.

[18] Za této situace je tedy nedostatek způsobilosti žalobkyně a) být účastníkem řízení o návrhu na přikázání věci Krajskému soudu v Praze svojí povahou neodstranitelným nedostatkem podmínek řízení; soud proto návrh na delegaci vhodnou v části týkající se žalobkyně a) podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl. Vliv nastalé právní skutečnosti na řízení o žalobě samotné posoudí místně příslušný krajský soud.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. září 2019

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu